

Mentorproject School's cool Utrecht

Een retrospectieve evaluatie
van de periode 2008/2009-2009/2010

In opdracht van

ISKB
Taal en meer

NOORDAENCO ONDERZOEK EN AANPAK
VAN JEUGDZAKEN
EN MAATSCHAPPELIJKE
VRAGEN

Samenvatting

School's cool is een mentorproject. Leerlingen van groep acht die willen leren, maar daarvoor niet in ideale omstandigheden leven, worden in de brugklas van het voortgezet onderwijs 1,5 jaar gesteund door een goed opgeleide, vrijwillige mentor. Deze mentor helpt wekelijks met huiswerk, luistert of inspireert door bijvoorbeeld eens met de pupil naar 't museum te gaan

In opdracht van de ISKB is een eerste evaluatie uitgevoerd naar de resultaten van het mentorproject School's cool Utrecht. Het gaat om een retrospectieve evaluatie van de resultaten uit de schooljaren 2008-2009 en 2009-2010. Een evaluatie over de periode 2010-2011 t/m 2011-2012 verschijnt in 2012.

Dit rapport beschrijft de uitkomsten van de retrospectieve evaluatie. De belangrijkste conclusies en aanbevelingen luiden als volgt:

Conclusies

1. *Omvang en aard doelgroep*

De doelgroep van aandachtsleerlingen die in principe goed te helpen is met mentoraat van School's cool in Utrecht bedraagt jaarlijks rond de 800 leerlingen. Daarvan nemen 70 jongeren deel aan een mentorproject en 730 niet. Deze leerlingen zijn vooral woonachtig in de wijken Overvecht, Zuidwest en Noordwest.

2. *Doelgroep en onderzoeksselectie vergeleken*

De uitkomsten van dit onderzoek naar een beperkte selectie van leerlingen bieden waardevolle kwalitatieve inzichten en indicaties met betrekking tot de gehele populatie van aandachtsleerlingen in Utrecht.

In de onderzoeksselectie gaat het om leerlingen uit relatief grote gezinnen die veelal leven van een uitkering en waar weinig Nederlands wordt gesproken met de ouders. Ongeveer de helft van de leerlingen komt uit een weinig stabiel gezin. De reden van aanmelding is bij bijna alle kinderen dat de ouders niet in staat zijn hun kind met school te helpen, omdat zij niet voldoende Nederlands spreken en weinig opleiding hebben genoten.

3. *Cognitieve resultaten*

Verreweg de meeste leerlingen uit de selectie (ca. 92%) presteren boven verwachting goed in het voortgezet onderwijs omdat ze het onderwijsniveau waarop ze beginnen weten te handhaven en in enkele gevallen zelfs verbeteren. Mentoraat draagt bij aan verbetering van studievaardigheden als aanwezigheid op school (ca. 83%), huiswerk maken (75%), nakomen van afspraken (92%) en een zelfstandige werkhouding (75%).

4. Sociaal-emotionele en culturele resultaten

Het aantal leerlingen dat besproken wordt op een zorgoverleg van school of contact heeft met externe zorginstanties neemt iets toe bij de overgang van basisschool naar voortgezet onderwijs. Onderzochte leerlingen geven te kennen dat het met hen na het mentoraat beter gaat (ca. 58%). Dat heeft te maken met betere schoolprestaties door harder te werken en doordat zij geleerd hebben hoe ze moeten leren en plannen dankzij hun mentor. Sommige leerlingen verwijzen naar hun persoonlijke ontwikkeling die vooruit is gegaan.

Het contact met leeftijdsgenoten verbetert tijdens het mentoraat. Bij enkele jongens gaat dat niet goed omdat zij omgang hebben omgang met verkeerde vrienden die de motivatie voor school ondermijnen.

Volgens de CBCL gedragstest ingevuld door docenten van het voortgezet onderwijs en mentoren zijn de sociaal-emotionele problemen van leerlingen uit de selectie na het mentorproject afgenomen. Dat geldt sterker voor geïnternaliseerde dan voor geëxternaliseerde problemen. Dat blijkt ook uit de CBCL-test die bij leerlingen is afgenomen.

Over de hele linie is de vrijetijdsbesteding van leerlingen uit de selectie maar weinig vooruitgegaan. Bij ruim de helft van de selectie schort het aan een actieve vrijetijdsbesteding.

5. Zin van mentoraat

Driekwart van de mentoren is van oordeel dat het mentoraat zinvol is geweest voor de persoonlijke ontwikkeling van de leerling (ca. 83%), het maken van huiswerk (ca. 67%) en de maatschappelijke ontwikkeling van de leerling (ca. 58%).

Op één leerling na zeggen alle leerlingen dat het mentoraat zinvol was (ca. 92%). Veel aandacht ging uit naar huiswerk maken voor moeilijke vakken, voorbereiden van toetsen of deze nabespreken (75%). Er zijn veelvuldig tips gegeven om de studievervaardigheden te verbeteren (ca. 58%). Praten over jezelf (50%), maatschappelijke thema's (25%) en leerzame uitstapjes (58%) worden ook als winst ervaren.

6. Ervaringen en tips van docenten

Docenten van basisscholen vinden mentoraat belangrijk voor begeleiding bij de overstap van basisschool naar middelbare school (100%). Docenten van scholen voor voortgezet onderwijs waarderen School's cool vanwege de persoonlijke aandacht die een mentor een leerling kan bieden (100%), aanleren van studievervaardigheden (78%) en bieden van steun van de thuissituatie (56%).

7. Ervaringen en tips van mentoren

Mentoren willen iets betekenen voor een ander en een bijdrage wil leveren aan de samenleving (100%). Het is ook een manier om in contact te komen met andere culturen (50%). Ze geven bijna allemaal te kennen (92%) dat ze het mentoraat erg leuk hebben gevonden.

Sterke punten van School's cool zijn het heldere doel, de goede begeleiding en het koppelingsgesprek tussen mentor, ouders en leerling.

8. Ervaringen en tips van leerlingen

De meeste leerlingen horen op de basisschool wat School's cool inhoudt (ca. 91%). Zij omschrijven het mentorproject als een man of vrouw die één keer in de week komt helpen met huiswerk. Bijna alle leerlingen zijn daar blij mee, omdat zij zo beter

in staat zijn om hun schoolwerk te maken, op school beter presteren, hun Nederlandse taal verbeteren, een leuke ervaring hebben of leren om voor zichzelf op te komen.

De meeste leerlingen praten met hun ouders over de begeleiding en de mentor (ca. 82%). Zij geven aan dat hun ouders de mentor erg aardig en leuk vonden. Daarnaast vinden veel ouders de begeleiding goed omdat hun kind dan beter gaat presteren op school.

Aanbevelingen

1. Aanspreken van een grote doelgroep

Er is een grote doelgroep van aandachtsleerlingen die ook profijt zou kunnen hebben van mentoraat als hen de gelegenheid daartoe wordt geboden.

Dat vraagt om betere pr van School's cool bij basisscholen, maar zeker ook bij middelbare scholen en vindplaatsen van mentoren in allerlei segmenten van de samenleving. Duurzame ondersteuning daarbij in materiële en organisatorische zin door de lokale overheid en instanties op het gebied van onderwijs is meer dan gewenst.

2. Belang van persoonlijke ontwikkeling

Naast ondersteuning bij cognitieve vaardigheden als huiswerk maken en studievaardigheden is het raadzaam meer rekening te houden met het belang van persoonlijke ontwikkeling van de leerling door gesprekken, uitstapjes en bijdragen aan een actievere vrijetijdsbesteding.

3. Mentor als rolmodel

Mentoren spelen in hun hoedanigheid als rolmodel voor achterstandsleerlingen een grotere rol dan wordt verondersteld. Behalve een cognitieve bijdrage leveren mentoren gewild en ongewild ook stimulerende aanwijzingen voor succesvol maatschappelijk gedrag. Aanbevolen wordt van de rolmodelfunctie van mentoren bewuster gebruik te maken.

4. Belang van sociale cohesie

Het effect van mentoraat op sociale cohesie tussen bewoners van armere en betere buurten zou wel eens flink onderschat kunnen worden. Aan te bevelen is daar vanuit het oogpunt van welzijn, maatschappelijke betrokkenheid en lokale politiek meer aandacht aan te schenken.

5. Belang van begeleiding en training

De inzet van vrijwillige mentoren staat of valt bij de kwaliteit van begeleiding, intervisie en training. Aanbevolen wordt hier alert op te zijn door geregeld na te gaan welke behoeften en vragen er op dit gebied leven bij mentoren.

6. Kostprijs

Het is interessant na te gaan welke maatschappelijk rendement in sociale en financiële zin School's cool oplevert in vergelijking met meer professionele voorzieningen.